

Zeven gewoonten-onderwijs: kinderen leren zichzelf te leiden

Serie: Bijzondere basisscholen

Kies je voor een basisschool in de buurt of voor een school met een specifieke onderwijsvorm? Komende weken portretteert DeStadAmersfoort.nl bijzondere basisscholen waar ouders én hun kinderen graag een stukje verder voor fietsen.

Anita Mooi

Openbare basisschool Atlantis in Vathorst is in haar achtjarige bestaan explosief gegroeid. De school startte in 2008 met zestien leerlingen en heeft er nu 625. De school baseert zich op de zeven eigenschappen van effectief leiderschap van de Amerikaanse managementgoeroe Stephen Covey. Van zijn boek werden wereldwijd 15 miljoen exemplaren verkocht. Ook de toenmalige Amersfoortse basisschooldirecteur Carla Luycx raakte geïnspireerd en vertaalde de leiderschapsprincipes naar de pedagogische leerlijn 'The leader in me'. In 2008 begon Atlantis als eerste basisschool in Europa met die nieuwe leerlijn. Het werd een succes: de school groeide in rap tempo en ontving in 2011 een prijs voor onderwijsvernieuwing. Chantell Orriens en partner Rob Reukers waren direct enthousiast toen ze over het onderwijsconcept hoorden. „Naast aandacht voor het reguliere lesaanbod is er ook plaats voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind. Atlantis streeft ernaar om leerlingen af te leveren die niet alleen voldoende basiskennis hebben, maar ook stevig in de maatschappij staan. Het heeft onze kinderen sterker gemaakt in wie ze willen zijn en in hun omgang met anderen.”

ZELF-LEIDERSCHAP Veel ouders zien in 'The leader in me' een meerwaarde. „Er zijn wel eens ouders die verzuchten: 'Moeten ze dan allemaal leiders worden?' Maar het leiderschap van Covey gaat niet over bazen of managers, het gaat over zelf-leiderschap. Je leert leiding te geven aan jezelf”, vertelt Catherine Van Dord die dit schooljaar het directeurschap van pionier Luycx over nam. „De samenleving wordt minder overzichtelijk. Onze kinderen hoeven later waarschijnlijk niet te rekenen op een vast contact. Ze moeten zichzelf dus op de arbeidsmarkt neer kunnen zetten, weten welke richting ze uit willen en om kunnen gaan met teleurstellingen.”

■ In het groepsmissiestatuut leggen de leerlingen samen vast wat ze willen leren.

BOOM VAN GEWOONTEN Van Dord laat met een rondleiding door de school zien hoe het onderwijsconcept in de dagelijkse praktijk verweven is. De leerlingen op Atlantis zitten in groepen van dezelfde leeftijd. Alleen in de kleuterklassen zitten de groepen 1 en 2 bij elkaar. De kleuters hebben een eigen vleugel in het gebouw om de kleinschaligheid te waarborgen. Blickvanger is de afbeelding van een boom die in elk lokaal hangt. Het is de metafoor

voor de zeven gewoonten waarmee de kinderen op speelse manier de leiderschapsprincipes van Covey leren. „Bij het wortelgestel staan de eerste drie gewoonten die de basis vormen voor het zelfstandig werken op school. Deze gewoonten zijn een overwinning op jezelf. Kinderen leren zien wat hun aandeel in de dingen is en durven verantwoordelijkheid te nemen. Bij de stam en het bladerdek staan de drie gewoonten die gaan over de relatie tot de ander: samenwerken vanuit de win-win gedachte en met wederzijds begrip. De zevende gewoonte omsluit alle gewoonten en wordt gesymboliseerd door een zon en een regenwolk. Beide heeft de boom nodig om te groeien. Deze gewoonte gaat over het vinden van de innerlijke balans.”

In een paar lokalen staan zeven 'gewoonten'-potjes opgesteld met steentjes erin. Het ene potje is meer gevuld dan het andere. „Er komt een steentje bij als een leerling bij zichzelf of bij een klasgenootje een bepaalde gewoonte ziet. Het maakt inzichtelijk welke gewoonten extra gestimuleerd moeten worden. Samen met de leerkracht bedenken de kinderen hoe ze dat kunnen doen. Hierdoor ontstaan heel nieuwe werkvormen.”

MISSIESTATUUT Het idee van de zeven gewoonten komt weliswaar uit Amerika overgewaaid, maar gaat volgens schoolleider Catherine van Dord niet alleen om presteren. „We willen dat kinderen de stappen zetten waar ze gelukkig van worden. Ze kunnen hun doelen op verschillende gebieden stellen.” Iedere groep maakt aan het begin van het schooljaar een missiestatuut waarop staat vermeld wat de leerlingen met elkaar willen bereiken. Een kleutergroep noemt doelen als 'Wij hebben veel plezier' en 'Wij willen nieuwe dingen leren'. Ook persoonlijke doelen worden door de kinderen geformuleerd. „Bij de ene leerling kan dat het leren van de tafels zijn, een ander kind wil geduldiger worden.”

■ Atlantis-directeur Catherine van Dord bij de boom met de de zeven gewoonten. 'Kinderen leren zo leiding te geven aan zichzelf.'